

Skaut a parašutista Hroznýš spisovatelem

Úvodem

Nejstarším mezi našimi skauty v českém skautském hnutí (v Junáku – českém skautu a ve Skautském oddílu Velena Fanderlika) je bratr *Eduard Marek*, jehož skautská přezdívka je *Hroznýš*, který se narodil 17. března 1917. O jeho složitém životě a osudech bylo již napsáno ve skautském tisku i prezentováno ve veřejných sdělovacích prostředcích mnohé. Pokusím se proto být velmi stručný a naznačit jen některé příznivé i nepříznivé okolnosti a události, za kterých Hroznýš prošel životem, které ho postihly a kterým byl vystaven. Hroznýš mi k tomu poskytl dvě publikace, které každá svým způsobem jsou jeho životu věnovány, aniž by tušil, že o něm napíši tuto krátkou úvahu. První z nich vyšla jako soukromé vydání v roce 2016 pod názvem *Cesty Boží jsou nevyzpytatelné* s předmluvou *Michaely Tučkové*, která působila rovněž jako redaktor a editor knihy. Zatímco Hroznýš je autorem první publikace, druhou *Nebyl den jako druhý, Touhy a sny kluka ze Žižkova* napsal Hroznýš spolu s Michaelou Tučkovou a vydala ji v roce 2018 Farnost u kostela sv. Anežky České, Praha Spořilov. Jedním z vrcholů Hroznýšova života byl jeho seskok padákem (v doprovodu) v jeho 102 letech. Je z toho krásné video líčící jak Hroznýš tento seskok pozoruhodně a celkem v pohodě zvládl. Video je dostupné na internetu na skautských webových stránkách. Hroznýš se jako voják již v roce 1938 při zvýšeném ohrožení republiky spolu s řadou dalších vojáků hlásil k parašutistům, jak o tom píše v první ze svých dvou knih. V této své krátké úvaze bych rád uvedl nejstaršího skauta, vojáka, odbojáře, mukla a parašutistu Eduarda Marka – Hroznýše a jeho dvě publikace jako spisovatele a autora pamětí. Hroznýš zůstává i ve svém vysokém věku stále velmi aktivní a my mimopražští máme často možnost ho často vidět na televizní obrazovce nejen při různých slavnostních příležitostech. Jen jednou jsem viděl Hroznýše v civilu. On totiž nejraději chodí ve svém skautském kroji. U nás v Roudnici se před časem zúčastnil sněmů Skautského oddílu Velena Fanderlika a pohřbu roudnického oldskauta a mukla Karla Snětiny – Káji, se kterým si velmi dobře rozuměl. Kája mi vyprávěl, že s Hroznýšem na sněmech SOVF rádi sdíleli společný pokoj, protože celou noc vždy propovídali. Hroznýš z odchodu Káji na věčnost byl skutečně velmi smutný, což v rozhovoru se mnou na Kájově pohřbu vyjádřil slovy, že už jsem mu v Roudnici zbyl jen já.

Cesty Boží jsou nevyzpytatelné (138 stran textu a fotografických příloh, 2016)

Hroznýš nejprve převyprávěl vzpomínky svého otce pod názvem *Paměti kováře Marka*. Následují povídky a pověsti *Legenda o kejklíři, Pokora – baroková legenda, Zde se žije bez starostí a Poslední zteč*. Hroznýš pak vypráví svůj vlastní životopis *Žižkovák – vlastní životopis*, po kterém následuje rozhovor Mgr. Michaely Tučkové s Hroznýšem *Rozhovor s Eduardem Markem*, ve kterém Hroznýš odpovídá na otázky, týkající se jeho života. Jako hluboce věřící křesťan a katolík vzpomíná na své dětství a mládí, hodnotí, co pro něj znamenal a znamená skauting, vypráví o své rodině, o tom, jak podporoval Židy za protektorátu a o svém působení v protikomunistickém odboji, což za protektorátu vedlo k několikaměsíčnímu věznění, zatímco za komunistické totality to bylo víceleté vězení. Neminul ho ani jáchymovský lágr či přesněji nazývaný koncentrační tábor. Na závěr této části knihy jsou uvedena Hroznýšova četná civilní a skautská vyznamenání, která byla od doby vyjití této knihy rozšířena. A mezi těmi novými je i vyznamenání za občanskou statečnost, které Eduardu Markovi – Hroznýšovi při příležitosti jeho 103 narozenin udělila prezidentka Slovenské republiky Zuzana Čaputová. Hroznýšův životopis a rozhovor s ním doprovázejí fotografie, které smysluplně doplňují jeho výklad stejně jako další fotografie, které knihu zakončují.

Nebyl den jako druhý (306 str textu a fotografických příloh, 2018)

Tato kniha, která vznikla ve spolupráci Hroznýše s Mgr. Michaelou Tučkovou, je rozdělena do patnácti kapitol: *Republika Žižkov, Paměti kováře Marka, První krůčky, Na vojně, Protektorát, Pražské povstání, Věčná stezka, Mukl, Určitě to na jaře praskne, Propuštění, Život jde dál, Rok 1968, Po starých cestách, Touhy se splnily, K poslednímu dni*. Zaujme hned její úvod, ve kterém nejprve hovoří spoluautorka Mgr. Michaela Tučková a pak františkán bratr Jakub Sadílek a po něm přichází skaut a proslulá osobnost naší kultury Jiří Suchý, autor pozoruhodné knihy *Klaun si povídá s Bohem* (Galén Praha 2017). Jiří Suchý mimo jiné píše ...*A to, že je Edovi sto, je v pořádku. Věřím totiž, že rád skautského života je prospěšný nejen duševnímu, ale i fyzickému zdraví. Mně bude sto za 14 roků. Doufám, milý Eduarde, že na mne počkáš...* A pak nastupuje Hroznýšovo vyprávění o jeho složitém a pestrém životě a o tom, co všechno ho potkalo před válkou jako ministranta a člena sdružení *Legio angelica* patera Karla Methoda Klementa, v jednotě *Orel*, ve skautském hnutí a ve vojenské službě, v době ohrožení Československa nacismem. Co zažil za protektorátu ve spárech Gestapa, když pomáhal Židům, jako aktivního účastníka květnového povstání v roce 1945, po válce a za komunistické totality, ve které jako účastník 3. odboje byl zatčen a prožil řadu let jako politický vězeň – mukl nejen ve věznicích, ale také na lágrech - komandech, včetně toho jáchymovského. Se vším se dokázal vyrovnat. Všechny potíže a problémy včetně těch velmi nepříjemných zvládl a překonal díky víře v Boha a skautské výchově. Víra v Boha a skauting se staly smyslem jeho života. Nepochybně také v tom spočívá jeho pevné zdraví a obdivuhodný věk, kterého Hroznýš dosáhl. Hroznýš se osvědčil také jako skautský vůdce a instruktor lesních škol. O tom všem je Hroznýšova druhá kniha, která je rovněž doprovázena četnými fotografiemi. Podrobně tato kniha popisuje život a osud skauta a mukla, čestného občana Prahy 4 Eduarda Marka - Hroznýše. Spoluautorka Mgr. Michaela Tučková připojila ke knize ediční poznámku.

Co dodat?

Obě Hroznýšovy knihy nás seznamují s Hroznýšovým životem krok za krokem. Hroznýš to neměl snadné, jeho život byl plný různých komplikací, nesnází i těžkostí ohrožujících jeho žití. Jeho pevná víra v Boha a skautská výchova byly pro něho i v těch nejtěžších situacích vždy velkou posilou a oporou. Hroznýš nikdy neklesal na mysli a dokázal všechny potíže překonat. Konec konců dokládá to i jeho již zmíněný seskok pádákem ve vysokém věku, který se samozřejmě uskutečnil v doprovodu. Hroznýš není profesí spisovatel a přece se mu podařilo popsat svůj život zajímavým a výstižným způsobem a vyprávět nejen o svém životě, ale také o životě svých předků a dokonce i pohádky. O tom všem jsou obě Hroznýšovy knihy, které stojí za to, aby byly čteny nejen skauty, ale i ostatní veřejností. Vždyť vyprávějí i o místech, kde Hroznýš žil a která dobře zná. A zároveň svým způsobem také doplňují historii českého skautského hnutí. Hroznýšovi k sepsání obou knih nesporně přispěly jeho dobrá paměť a záznamy - deníky, které si po celý svůj život vede. Hroznýš je nositelem řady skautských, vojenských i civilních ocenění a vyznamenání včetně nejvyššího skautského vyznamenání *Řádu Stříbrného vlka*. Ke kvalitě Hroznýšova spisovatelského díla přispěla také Mgr. Michaela Tučková, která působila u první knihy jako redaktorka a editorka a na druhé knize spolupracovala jako spoluautorka. Přejme Eduardu Markovi – Hroznýšovi ještě dlouhá léta mezi svými na této Zemi.

Roudnice nad Labem, květen 2020

Jiří Čejka – Péguy, ŘSV

Příloha Kamzíkova – fotografie

Br. Hroznýš ještě ve svém bytě v Praze - Spořilově.

Br. Hroznýš jako „VIP“ na Českém Lvu 2020 - nyní v garsonce v Praze – Bráníku.

Mezi gratulanty v klubovně Okresní rady Junáka Praha 2.